

Л. Х. Тихончук,
к. держ. упр., доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ КОРПОРАЦІЙ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ВИМОГ ФАО

L. Tikhonchuk,
PhD Public Administration, Associate Professor,
National University of Water and Environmental Engineering, Rivne

STATE REGULATION OF ACTIVITY OF AGRARIAN CORPORATIONS OF UKRAINE ON THE BASIS OF FAO REQUIREMENTS

У статті визначено, що серед українських реалій державного регулювання діяльності корпорацій в сфері сільськогосподарського виробництва найбільш суттєвими тенденціями є взаємодія з міжнародними організаціями та імплементація кращих практик цих організацій в практичну діяльність. Зазначено, що стандарти сільськогосподарської продукції та продовольчі стандарти харчової продукції в Україні та ЄС значно різняться. В останні часи вітчизняна продукція стала в більшій свої частині за асортиментом та номенклатурою відповідати кращим європейським та світовим аналогам. Визначено, що резерви для вдосконалення цього процесу ще лишаються. Для іноземних партнерів є важливим також і спосіб виробництва аграрної продукції. Велика увага приділяється "зеленим" технологіям, соціально відповідальним способам ведення бізнесу та підходам до діяльності із загальних позицій ефективного природокористування. Серед найбільш впливових міжнародних організацій, що координує свою діяльність і з корпораціями і з органами державного управління визначено ФАО. Значна кількість вітчизняних корпорацій співпрацює з ФАО. В співпраці з органами державного регулювання та корпораціями України ФАО застосовує такі інструменти імплементації кращого європейського та світового досвіду, як політичний діалог, інформаційно-пропагандистська робота, розробка норм і стандартів, управління знаннями та їх поширенням

The article states that among the Ukrainian realities of state regulation of corporations in the field of agricultural production, the most significant trends are interaction with international organizations and the implementation of best practices of these organizations in practical activities. It is noted that the standards of agricultural products and food standards of food products in Ukraine and the EU vary considerably. In recent times, domestic products have become more and more in line with the best European and world counterparts in the assortment and nomenclature. It has been determined that there are still reserves for improving this process. For foreign partners, the way of agricultural production is also important. Much attention is paid to "green" technologies, socially responsible ways of doing business and approaches to activities from the general positions of effective nature management. FAO is one of the most influential international organizations that coordinates its activities with corporations and public administrations. A significant number of domestic corporations collaborates with FAO. In cooperation with the state regulatory bodies and corporations of Ukraine, FAO applies such tools for the implementation of the best European and world experience as political dialogue, advocacy, development of norms and standards, knowledge management and their dissemination.

*Ключові слова: державне, регулювання, ФАО, імплементація, корпорації, інструменти.
Key words: state, regulation, FAO, implementation, corporations, tools.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Належний рівень державного регулювання аграрними корпораціями України є пріоритетною задачею розвитку економічного потенціалу України. Виробництво сільськогосподарської продукції, її переробка є пріоритетною сферою економіки та основою експортного потенціалу України. Загальновідомим є той факт,

що стандарти сільськогосподарської продукції та продовольчі стандарти харчової продукції в Україні та ЄС значно різняться. Не дивлячись на той факт, що в останні часи вітчизняна продукція стала в більшій свої частині за асортиментом та номенклатурою відповідати кращим європейським та світовим аналогам, простір для вдосконалення цього процесу ще лишається. Крім

Рис. 1. Пріоритетні галузі співробітництва ФАО в Україні, які формується за рамковою програмою співробітництва на 2016—2019 роки

Джерело: [4—6].

того, для наших іноземних партнерів є важливим також і спосіб виробництва аграрної продукції. Значну увагу приділено "зеленим" технологіям, соціально відповідальним способам ведення бізнесу та підходам до діяльності із загальних позицій ефективного природокористування. Саме цими питаннями опікується ФАО як головна світова організація з просування концепцій сталого природокористування в діяльність корпорацій.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Не применшуючи значущості наукових доробків, які зробили такі вчені: Алейнікова О.В., Бортніков В.І., Гладченко А.Ю., Дацій О.І., Жовнірчик Я.Ф., Карташов Є.Г., Крушельницька Т.А., Сазонець І.Л. у дослідження проблем впливу міжнародних організацій на систему державного регулювання економіки, слід визначити, що багато питань у сфері саме впливу ФАО на корпоративний сектор України та взаємодія цієї організації з системою державного управління України залишається недостатньо розкритою.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ (МЕТА СТАТТІ)

Недостатня ефективна взаємодія органів державного управління, інститут, що функціонують в сфері аграрного виробництва, незначна кількість вітчизняних корпорацій, що будують свою діяльність на основі вимог ФАО обумовили доцільність розкриття цієї проблеми в поданій статті.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Взаємодія органів державного управління та ФАО в Україні формується рамковою програмою співробітництва на 2016—2019 роки, що заснована на чотирьох пріоритетних галузях. Аналіз основних статутних документів ФАО, програма її спільної діяльності з органами державного регулювання, співпраця з корпораціями України дозволили визначити пріоритетні галузі співробітництва ФАО в Україні які формується за рамковою програмою співробітництва на 2016—2019 роки, які представлено на рисунку 1.

Крім цього в рамках системи міжнародних інституцій ООН діють інші спеціалізовані організації. Однак найбільш

релевантною в контексті застосування інструментів міжнародної діяльності з боку органів державної влади є ФАО — продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО ООН) спеціалізована установа Організації Об'єднаних Націй, яка координує міжнародні зусилля з подолання голоду.

Обслуговуючи як розвинуті, так і країни, що розвиваються, ФАО виступає в ролі нейтрального форуму, на якому всі країни зустрічаються в рівній мірі для ведення переговорів щодо угод та політичних дебатів [7].

На теперішній час значна кількість корпорацій України проводить свою діяльність у відповідності до вимог ФАО. Основною метою діяльності в Україні ФАО ставить проведення земельної реформи та продовольчої безпеки, через підтримку розвитку інструментів консолідації галузі земельних ресурсів, а також відповідних інструментів, таких як механізми управління та системи моніторингу, включаючи розбудову потенціалу та інформаційні програми. Корпорації України, що мають намір працювати у відповідності до вимог ФАО концентрують увагу в своїй діяльності на таких аспектах, як розвиток ланцюгів агропродовольчого виробництва та доступ до міжнародних ринків, зміцнення потенціалу головних зацікавлених сторін, що приймають участь у цьому процесі. Це перш за все потужні аграрно-продуктові корпорації (таблиця 1).

Оскільки ФАО є організацією, діяльність якої спрямована на боротьбу з бідністю, безпекою харчування, безпекою агровиробництва та переробки, вітчизняними науковцями аналізувалися перш за все ті галузі її діяльності, що пов'язані з продовольчою та харчовою безпекою, а саме: сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство [3].

Так, Миськовець Н.П. виділяє для цих трьох сфер діяльності такі інструменти імплементації вимог ФАО, як політичний діалог, інформаційно-пропагандистська робота, розробка норм і стандартів, управління знаннями та їх поширенням. Результати теоретичного осмислення її напрацювань можна побачити в таблиці 2.

ВИСНОВКИ

Отже, для українських реалій державного регулювання діяльності корпорацій в сфері сільськогосподарського виробництва найбільш суттєвими тенденціями є взаємодія з міжнародними організаціями та імплементація кращих практик цих організацій в практичну

Таблиця 1. Характеристика корпорацій України в контексті імплементації діяльності ФАО

Підприємство	Географічна характеристика	Площа тис. га
1	2	3
UkrLandFarming	Землі і підприємства розташовані в 22 областях України	654
Агропросперіс	На сьогоднішній день на мапі України залишилося всього кілька областей, де не веде свою діяльність	430
Кернел Груп	Тернопільська, Одеська, Миколаївська, Кіровоградська, Черкаська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, Харківська, Дніпропетровська, Хмельницька області	390
Миронівський Хлібопродукт	Київська, Черкаська, Полтавська, Сумська, Дніпропетровська, Донецька, Херсонська, Вінницька, Івано-Франківська області	370
Астарта-Київ	Полтавська, Харківська, Вінницька, Хмельницька, Тернопільська та Житомирська області	250
Українські аграрні інвестиції	Чернігівська, Кіровоградська, Сумська, Полтавська та Чернівецька області	220
Мрія Агрохолдинг	Тернопільська, Хмельницька, Івано-Франківська, Чернівецька, Львівська, Рівненська області	180
Індустріальна молочна компанія	Полтавська, Чернігівська, Сумська області	137
Агрейн	Центральний, Північний і Південний регіони України	127
Укрпромінвест-агро	Вінницька, Житомирська, Черкаська, Полтавська, Дніпропетровська та Кіровоградська області	122
AgroGeneration	Львівська, Тернопільська, Житомирська, Харківська, Сумська області	120
Агротон	Луганська і Харківська області	108
Украгропром	Землі і підприємства розташовані в 17 областях України	107
Приват-Агрохолдинг	Львівська, Черкаська, Полтавська, Харківська, Дніпропетровська, Херсонська, Кіровоградська, Миколаївська та Одеська області	100
HarvEast	Донецька область	97
ТАС АГРО	Київська, Дніпропетровська, Вінницька, Кіровоградська, Миколаївська і Чернігівська області	88
Sintal Agriculture	Харківська область	82,6
НІБУЛОН	12 областей України	82,5
Сварог Вест Груп	Хмельницька, Житомирська, Чернівецька області	80
УкрАгроКом-Гермес-Треїдинг	Кіровоградська, Дніпропетровська області	75
Glencore	Вінницька, Одеська, Київська, Черкаська області	70
Світанок	Київська, Житомирська області	70
Агрофірма Шахтар	Донецька і Харківська області	62
Агротрейд Елеватори	Харківська, Полтавська, Сумська, Чернігівська, Луганська області	61
РОСТОК-ХОЛДИНГ	Чернігівська і Сумська області	60
Vitagro	Хмельницька, Тернопільська області	60
ЛНЗ	Черкаська та Сумська області	60
Березнівське лісове господарство	Рівненська область	55
Білокриницьке лісове господарство	Рівненська область	11
Рівнерибгосп	Рівненська область	7

Джерело: [1].

діяльність. Серед найбільш впливових міжнародних організацій, що координує свою діяльність і з корпораціями і з органами державного управління слід визначити ФАО. Значна кількість вітчизняних корпорацій, що мають значний економічний потенціал, географія діяльності яких охоплює всі регіони країни співпрацюють з ФАО. В практичній діяльності та співпраці органів державного регулювання та корпорацій України ФАО застосовує такі інструменти імплементації кращого європейського та світового досвіду як політичний діалог, інформаційно-пропагандистська робота, розробка норм і стандартів, управління знаннями та їх поширенням.

Література:

1. Миськовець Н.П. Запровадження стандартів ФАО в практику природоохоронної діяльності підприємств /

Таблиця 2. Інструменти ФАО в просуванні екосистемного корпоративного підприємництва

Інструмент	Застосування		
	Сільське господарство	Лісове господарство	Рибне господарство
Політичний діалог	Обговорення проблем підвищення продуктивності виробництва продуктів харчування для подолання проблем голоду та бідності	Обговорення проблем лісів та лісового господарства, лісова політика є державно орієнтованою з домінуючим підходом до управління за принципом «з гори донизу»	Збереження та примноження рибних запасів Світового океану, морів, річок та інших водних об'єктів
	Ведення господарської діяльності орієнтованої на екосистемний підхід		
Інформаційно-пропагандистська робота	Чіткі міжгалузеві зв'язки в сфері регулювання галузями сільського, лісового та рибного господарства, навколишнього середовища та туризму		
	Якість продукції та доступність споживачеві	Інтенсифікація сертифікації	Боротьба з браконьєрством
Розробка норм і стандартів	Національні міжгалузеві та галузеві програми орієнтовані на підвищення продовольчої безпеки, поліпшення харчування населення планети, подолання голоду та бідності, задоволення економічних, екологічних та соціальних потреб		
	щодо вирощування рослин та тварин, якості продукції адаптовані до конкретних регіональних особливостей	щодо вирощування, рубки, чистки та якості виробів з деревини	щодо виловів рибних ресурсів та особливостей ведення аквакультури, якості продукції
Управління знаннями та їх поширення	Міжнародні семінари, вокшопи, форуми, навчальні курси		
	Моніторинг та спостереження ГІС систем для попередження та контролю захворювань свиней та інших захворювань	Моніторинг та спостереження ГІС систем за станом лісових ресурсів, лісового покриву та якості лісових насаджень	Моніторинг та спостереження ГІС систем за наявністю та станом водних живих ресурсів, міграційними процесами риб, потенційними загрозами популяціям
	ФАОСТАТ надає доступ до ключових показників - від землекористування і виробництва продуктів харчування до розподілу державного бюджету для сільського та рибного господарства по країнам, регіонам і світу в цілому		

Джерело: [2].

Н.П. Миськовець // Вісник НУВГП. Збірник наукових праць: Вип. 2 (74). Економіка. — Рівне: НУВГП, 2016. — С. 158—165.

2. Миськовець Н. П. Міжнародний досвід та стандарти ФАО ООН у відповідальному екосистемному підприємстві / Н.П. Миськовець // Глобальні та національні проблеми економіки [Електронне фахове видання]. — 2016. — № 14. — С. 463—467.

3. Наукові основи та імплементація світових практик місцевого самоврядування та об'єднання територіальних громад [Текст]: Колективна монографія [Сазонець І.Л., Алейникова О.В. та ін.]: За наук. ред. д-ра екон. н., проф. І.Л. Сазонця. — Рівне: Волин. обереги, 2017. — 216 с.

4. Сазонець І.Л., Гладченко А.Ю. Дисипативна модель глобальної рівноваги та аменсалістичні властивості сучасної економіки / І.Л. Сазонець, А.Ю. Гладченко. — Рівне: Волин. обереги, 2017. — 217 с.

5. Тихончук Л.Х. Напрями державної підтримки стратегічних корпорацій / Л.Х. Тихончук // Інвестиції: практика та досвід. — 2018. — № 10. — С. 88—92.

6. Тихончук Л.Х. Державне регулювання міжнародної економічної діяльності корпорацій / Л.Х. Тихончук // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — № 24. — С. 118—122.

7. UN Food and Agriculture Organization of the United Nations (UN FAO) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fao.org/home/en/>

References:

1. Mys'kovets', N.P. (2016), "Introduction of FAO standards in the practice of environmental activities of enterprises", *Visnyk NUVHP. Zbirnyk naukovykh prats'*, vol. 2 (74), pp. 158—165.

2. Mys'kovets', N. P. (2016), "International experience and standards of FAO UN in responsible ecosystem business", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 14, pp. 463—467.

3. Sazonets', I.L. and Alejnykova, O.V. (2017), *Naukovi osnovy ta implementatsiia svitovykh praktyk mistsevoho samovriaduvannia ta ob'iednannia terytorial'nykh hromad [Scientific fundamentals and implementation of world practices of local self-government and association of territorial communities]*, Volyn. oberehy, Rivne, Ukraine.

4. Sazonets', I.L. and Hladchenko, A.Yu. (2017), *Dysypatyvna model' hlobal'noi rivnovahy ta amensalistychni vlastyivosti suchasnoi ekonomiky [Dissipative model of global equilibrium and amensial properties of the modern economy]*, Volyn. oberehy, Rivne, Ukraine.

5. Tykhonchuk, L.Kh. (2018), "Directions of state support of strategic corporations", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 10, pp. 88—92.

6. Tykhonchuk, L.Kh. (2017), "State regulation of international economic activity of corporations", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 24, pp. 118—122.

7. UN Food and Agriculture Organization of the United Nations (UN FAO) (2018), "", available at: <http://www.fao.org/home/en/> (Accessed 10 June 2018).

Стаття надійшла до редакції 12.06.2018 р.